

25 ANYS SENSE MARIA AURÈLIA CAPMANY

ELS LLIBRES
I LES COSESIGNASI
ARAGAYCapmany-Maragall, el fil roig
de la cultura i la llibertat

La Maria Aurèlia tenia 64 anys, i el Pasqual, 43. Eren la regidora de Cultura i l'alcalde d'un jove Ajuntament democràtic. Ell havia accedit al càrrec feia pocs mesos –el 2 de desembre del 1982–, amb la marxa de Narcís Serra al ministeri de Defensa. Eren dos fills de nissagues barcelonines amb pedigrí cultural. El nét del poeta nacional. La filla del folklorista. I un dia van decidir posar-se a parlar, a dialogar, a gravar unes converses informals, com de cafè i passejada. Va ser el número 1 de la magnífica col·lecció *Diàlegs a Barcelona*, que caldria ressuscitar per continuar donant veu a tants que tenen molt a dir però no ho escriuen. Avui amb l'ARA, en ocasió dels 25 anys de la mort de la Maria Aurèlia, recuperem aquell volum inaugural.

La primavera del 1983 Capmany i Maragall van parlar de Barcelona, esclar, i a través d'ella una mica de tot: de les seves respectives famílies, de la seva infantesa, dels obrers i els burgesos, de Catalunya i Espanya, de llengües i banderes, de la història i el futur, d'ideologies i persones, de la il·lusió olímpica... Com qui no vol la cosa, xerrant, van anar desgranant un programa

PILAR AYMERICH / CENTRE DE DOCUMENTACIÓ I MUSEU DE LES ARTS ESCÈNIQUES

Pasqual Maragall i Maria Aurèlia Capmany, llavors alcalde i regidora de Cultura de l'Ajuntament de Barcelona, respectivament

polític, una manera d'entendre la ciutat i el país. Llegit avui, és clarament un llibre programàtic, inaugural de moltes coses, no només d'una col·lecció.

Però el que més sorprèn i gratifica de la lectura és la llibertat amb que parlen. La seva complicitat és

tan de debò que es permeten contradir-se, esmenar-se. Com quan Maragall s'entusiasma amb el projecte olímpic i ella li diu que li fa més recança que il·lusió. O com quan l'alcalde llueix la nova plaça de la Mercè, que ha suposat esfondrar algunes cases velles, i ella respon que sí, que

un dels pisos que ha anat a terra és el de les seves tietes, i ell hi afegeix que també ha caigut el de la família Picasso! ¿Avui s'atrevirien a deixar-les anar així l'alcalde Colau i el seu regidor Collboni? ¿S'atrevirien a dir, com afirma Maragall, que "Barcelona arrossega la frustració de no ser capital d'estat"? Em temo que, amb nova política i tot, la vida pública va encotillada.

Maragall respectava Capmany, no només perquè tenia uns quants anys més que ell, sinó perquè era tota una donassa de les lletres i una lluitadora feminista: era una d'aquelles figures que representaven l'enllaç amb l'ideal

republicà estroncat per la guerra i la dictadura. Era el fil roig amb el passat, amb la cultura i la llibertat, un pou de saviesa, erudició, humanitat i compromís. També avui, en política, trobem a faltar aquestes presències que facin de contrapunt al presentisme, que ens donin perspectiva i memòria.

Així doncs, ara que tornem a tenir esperances de canvi, val la pena llegir aquest diàleg il·luminador d'un temps, una ciutat i un país esperançats. Un diàleg que ha envellit bé, fins al punt de provocar-nos enyorança i renovades il·lusions. ♦♦

LA
COMPLICITAT
ENTRE
ELLS DOS
ÉSTAN
DE DEBÒ
QUE ES
PERMETEN
CONTRA-
DIR-SE,
ESMENAR-SE

La col·lecció 'Diàlegs a Barcelona'
i el testimoni mutXAVIER
FEBRÉS
PERIODISTA
I ESCRITOR

seu cap de premsa, Josep M. Sòria, em va preguntar si em veia capaç d'escriure, en una setmana com a màxim, un llibre de converses entre el candidat socialista i Maria Aurèlia Capmany. Es va fer en tres dinars de llarga sobretaula, una sessió fo-

El candidat aprofitaven les campanyes electorals per presentar un llibre escrit per ells o sobre ells, però a les entrevistes de les municipals del 1983 Pasqual Maragall no tenia llibre. El

togràfica itinerant amb la fotògrafa Pilar Aymerich, moltes hores nocturnes de transcripció i la producció diligent de Marina Gustà a Edicions Laia.

Tots dos protagonistes van declarar-se sorpresos per la tècnica de la transcripció. No era gaire literal. Millorava la sintaxi i l'ordre de les seves frases espontànies, sense fer-los dir res que no haguessin dit. Es van agrair al moment de veure's retratats per escrit, després de les converses mantingudes amb el testimoni mut del transcriptor i el seu aparell dactilogràfic, comprat a corre-cuita pel tinent d'alcalde Joaquim de Nadal per a l'ocasió.

Aquell llibre d'urgència donaria naixença a la col·lecció *Diàlegs a Barcelona*, un cop instal·lada Maria Aurèlia Capmany com a regidora de Cultura. Es tractava de reproduir el mètode.

Se'n van publicar 64 volums, amb una galeria de 128 personatges que expliquen *in extenso* la seva trajectòria i la seva visió de la ciutat. Entre el 1993 i el 1998 la direcció i transcripció va anar a càrrec de Patrícia Gabancho. A partir d'aquella última data l'aparició es va estroncar. El regidor Carles Martí em va encarregar de recuperar-la deu anys després, amb vuit volums més editats per RBA, fins a la nova interrupció del 2011.

A Capmany no li agradava compartir el protagonisme amb el director i transcriptor de la col·lecció quan presentava cada volum, flanquejada per la parella de protagonistes que el dia de la presentació volien agrair d'alguna manera la feina que jo havia dedicat a la materialització del llibre. Montserrat Roig va ser la més mordaç. Va dir al micròfon, tot jugant amb la imatge que li atribuïen de devoradora d'homes: "Vull aprofitar per revelar avui i aquí un secret: Xavier Febrés és l'home de la meua vida"...

Al final de la frase va callar durant uns instants interminables. Es va produir entre la concurrència una suspensió de les respiracions, un silenci gèlid i petrificat, mentre Roig gaudia de l'efecte causat. Quan al cap d'uns segons l'alè retintut del públic ja no es podia aguantar més, va afegir: "És el primer home que m'ha escoltat durant tantes hores, dies seguits, sense dir res". ♦♦